

22. Szwecja

	PKB (mld USD)	dynamika PKB (%)	PKB per capita (USD)	inwestycje (% PKB)	inflacja (%) (CPI)	stopa bezrobocia (%)
Szwecja	238,3	1,7	26800	15,7	1,9	4,9

Gospodarka szwedzka oparta jest przede wszystkim na przemyśle (w tym zaawansowanych technologiach), górnictwie i leśnictwie. Głównymi gałęziami przemysłu są: przemysł elektroniczny, maszynowy, metalowy, elektrotechniczny, chemiczny, drzewny, włókienniczy, spożywczy. Struktura zatrudnienia: usługi - 68,5%, przemysł - 28,3%, rolnictwo - 3,2%. Handel zagraniczny: eksportuje się głównie maszyny i pojazdy mechaniczne (43,1%), produkty gotowe i półfabrykaty (35,1%), surowce (11,1%) do Niemiec (15%), Wielkiej Brytanii (10%), USA i Norwegii (8%), importuje się produkty gotowe i półfabrykaty (40,1%), maszyny i pojazdy mechaniczne (36,1%), produkty chemiczne (11,1%) z Niemiec (19,1%), USA (9%), Wielkiej Brytanii (9%).

Gospodarka Szwecji jest silnie uzależniona od handlu międzynarodowego, a w szczególności od eksportu. Polska nie zajmuje znaczącego miejsca w handlu zagranicznym Szwecji, jednak w ostatnich latach obserwuje się znaczące ożywienie w stosunkach gospodarczych pomiędzy tymi krajami.

22.1. Formy prawne działalności gospodarczej w Szwecji

1. Przedsiębiorca jednoosobowy (*Enskild näringsidkare*) ta forma odpowiadająca polskiemu jednoosobowemu przedsiębiorcy prowadzącemu działalność na podstawie wpisu do rejestru. Ten rodzaj działalności jest prowadzony i reprezentowany przez jedną osobę i nie posiada osobowości prawnej. Przedsiębiorca odpowiada całym swym majątkiem za skutki działalności gospodarczej. Sprawozdanie i rozliczenie działalności gospodarczej przedsiębiorstwa jest załącznikiem do corocznego własnego rozliczenia podatkowego. Szwedzki przedsiębiorca jednoosobowy ma prawo zaliczania zysków na poczet inwestycji w następnych latach i podobnego rozliczania deficytu rocznego. Nie ma obowiązku dokonywania audytu działalności finansowej. Ta forma działalności, nazywana popularnie *Enskild Firma*, jest często wykorzystywana przez Polaków. Aby zarejestrować tego rodzaju przedsiębiorstwo należy uzyskać numer statystyczny oraz numer VAT. W tym celu należy złożyć w centralnym urzędzie podatkowym w Sztokholmie następujące dokumenty:

- formularze podatkowe tzw. *skatte - och avgiftsanmälan*, SKV 4620 – dostępne na stronie www.skatteverket.se,
- poświadczoną kopię paszportu,
- zaświadczenie z urzędu podatkowego o braku zaległości podatkowych oraz z ZUS o niezaleganiu z opłatami socjalnymi.

Wszystkie polskie dokumenty powinny być przetłumaczone na język angielski lub szwedzki i poświadczone w konsulacie szwedzkim w Polsce.

Gdy nazwa firmy ma być chroniona należy zarejestrować ją w Urzędzie Patentowo - Rejestrowym PRV na formularzu 903. Koszt takiej rejestracji wynosi 800 SEK.

Prowadzenie działalności gospodarczej w Szwecji na zasadzie samozatrudnienia wymaga uzyskania pozwolenia na pobyt. Pozwolenie wydawane jest na ogół na okres pięciu lat, lecz jeśli prowadzona działalność nie będzie przynosiła dochodów pozwalających na utrzymanie się w Szwecji, pozwolenie może zostać cofnięte.

2. Spółka prawa cywilnego (*Enkelt Bolag*) jest najprostszym rodzajem spółki posiadanej przez więcej niż jedną osobę. Spółka prawa cywilnego nie posiada ona osobowości prawnej, zwykle uważana jest za umowę pomiędzy współnikami w celu wykonywania działalności

gospodarczej. Majątek wykorzystywany w spółce prawa cywilnego nie jest własnością spółki, lecz jednego lub kilku wspólników. Wierzytelność spółki spoczywa na wspólniku lub wspólnikach, którzy uczestniczyli w czynności, która spowodowała dług. Właściciele odpowiadają za długi lub straty całym własnym majątkiem. Dochód należy zadeklarować w załącznikach do zeznań podatkowych właścicieli. Spółka prawa cywilnego może jednak lokować zyski do przyszłego wykorzystania, a deficyt może zostać skompensowany wypracowanym dochodem, lub przyszłą nadwyżką. Spółka ta nie jest rejestrowana w Urzędzie Patentowo - Rejestrowym PRV; rejestrowane są (na formularzu 907) jedynie osoby fizyczne ją tworzące.

3. Spółka handlowa (*Handelsbolag*, w skrócie *HB*) to rodzaj spółki najbliższy polskiej spółce jawnej. Jest to przedsiębiorstwo założone i prowadzone przez dwie lub więcej osoby prawne lub fizyczne. Posiada ona pewną formę osobowości prawnej i może posiadać własne aktywa i pasywa, lecz każdy ze wspólników jest solidarnie i osobno odpowiedzialny za długi i inne nabyte zobowiązania. Wspólnicy mają równe prawa do decydowania o działalności spółki, chyba że jest to inaczej sformułowane w umowie. Chociaż dla dokonania rejestracji nie jest wymagany statut spółki, Urząd Patentowo – Rejestrowy PRV zaleca posiadanie pisemnej umowy dla uniknięcia nieporozumień w przyszłości. Spółka handlowa może posiadać radę nadzorczą, jednak zwykle zarządzana jest bezpośrednio przez wspólników. Spółka handlowa sporządza formalne, roczne sprawozdania. Rokiem finansowym jest rok kalendarzowy, jeśli co najmniej jeden ze wspólników jest osobą fizyczną. Dochód ze spółki deklarowany jest przy rozliczaniu podatków osobistych lub przez firmy tworzące spółkę. Spółka ulega rozwiązaniu w przypadku wypowiedzenia umowy przez wspólnika, w przypadku bankructwa lub śmierci wspólnika, chyba, że umowa stanowi inaczej. Nie jest konieczne posiadanie dużego kapitału początkowego czy biegłego księgowego. Spółka handlowa rejestrowana jest w Urzędzie Patentowo-Rejestrowym na formularzu 901. Koszt takiej rejestracji wynosi 800 SEK.
4. Spółka komandytowa (*Kommanditbolag*, w skrócie *KB*) jest odmianą spółki handlowej. Charakteryzuje się tym, że jeden lub kilku wspólników ograniczyło swe zobowiązania w umowie spółki do wysokości sumy zainwestowanej w jej działalność. Wspólnicy o ograniczonej odpowiedzialności noszą nazwę komandytariuszy. Co najmniej jeden wspólnik główny musi ponosić nieograniczoną odpowiedzialność. Jednak wspólnikiem głównym może być też osoba prawna, która sama ma ograniczoną odpowiedzialność, jak np. spółka z o.o. Komandytariusz może uczestniczyć w zarządzaniu spółką bez utraty ograniczenia swojej odpowiedzialności, pod warunkiem, że dopuszcza to umowa spółki. Nie może on jednak reprezentować spółki jeśli nie jest wyposażony w specjalne pełnomocnictwa. Rejestracji spółki dokonuje się w Urzędzie Patentowo-Rejestrowym na formularzu 902. Koszt rejestracji wynosi 800 SEK.
5. Spółka akcyjna (*Aktiebolag*, w skrócie *AB*). W Szwecji nie ma rozróżnienia pomiędzy spółką z ograniczoną odpowiedzialnością a spółką akcyjną – wszystkie są akcyjne, dzielą się jedynie na prywatne i publiczne. Spółka prywatna – *privat aktiebolag* - nie może oferować publicznie swoich akcji, spółka publiczna – *publik aktiebolag* - może to robić. Ogromna większość z 220 tysięcy spółek akcyjnych w Szwecji to spółki prywatne.

Istnieje tylko około 500 spółek publicznych z akcjami zbywanymi na różnych rynkach. Spółki akcyjne są bardzo rozpowszechnioną formą prowadzenia działalności gospodarczej, nie tylko wśród dużych firm, lecz również średnich i małych, łącznie z firmami jednoosobowymi. Kapitał akcyjny dla spółki prywatnej wynosi minimum 100.000 SEK, a dla spółki publicznej - 500.000 SEK. Spółka akcyjna jest tworzona przez jedną lub kilka osób fizycznych lub prawnych i posiada pełną osobowość prawną. Udziałowcy spółki nie ponoszą osobistej odpowiedzialności za długi i zobowiązania spółki. (Tylko w pewnych skrajnych okolicznościach zarząd oraz dyrektor mogą zostać pociągnięci do odpowiedzialności). Rozpoczęcie działalności wymaga dokonania rejestracji w Urzędzie Patentowo - Rejestrowym. Należy wówczas wypełnić formularz 816. Koszt rejestracji wynosi 1.700 SEK.

Spółka otrzymuje numer w rejestrze Urzędu Patentowo - Rejestrowym. Przed oficjalną rejestracją spółka musi posiadać zaprzysiężonego rewidenta księgowego. Spółka jest zarządzana przez zarząd wybrany przez wspólników. Jeżeli spółka nie ma żadnego zamieszkałego w Szwecji przedstawiciela uprawnionego do reprezentowania spółki, powinna wyznaczyć osobę mieszkającą w Szwecji i upoważnić tę osobę do odbierania pozwów sądowych, zawiadomień urzędowych itp. Osoba ta powinna być zarejestrowana w PRV. Spółka musi składać roczne sprawozdania w PRV. W przypadku spółki akcyjnej rok finansowy nie musi pokrywać się z rokiem kalendarzowym.

Z punktu widzenia opodatkowania, spółka akcyjna uważana jest za najbardziej korzystną formę działalności gospodarczej w Szwecji. Poprzez ograniczenie odpowiedzialności cywilnoprawnej udziałowców jest również najbezpieczniejszą formą działalności, godną polecenia polskim przedsiębiorcom.

6. Oddział (Filia) jest kolejną korzystną formą prowadzenia działalności w Szwecji dostępną podmiotom zagranicznym. Oddział (filia) firmy zarejestrowanej i funkcjonującej w innym kraju nie posiada własnej osobowości prawnej, lecz stanowi integralną część firmy zagranicznej. Podlega on jednak prawu szwedzkiemu i decyzjom władz szwedzkich, w odniesieniu do swej działalności w tym kraju. Oddział nie posiada własnego kapitału, jego pasywa i aktywa są częścią tych samych elementów firmy macierzystej. Jego działalnością kieruje dyrektor wyposażony w pełnomocnictwo firmy macierzystej do pełnego reprezentowania jej we wszystkich sprawach związanych z funkcjonowaniem oddziału. Dyrektor zarządzający występuje do PRV o rejestrację oddziału w Szwecji. Jeśli wniosek spełnia wszystkie wymagania PRV, rejestracja nie wymaga uzyskiwania zgody i jest automatyczna. Oddział prowadzi własną księgowość niezależną od księgowości firmy macierzystej. Dyrektor przedstawia PRV uwierzytelniony odpis księgowości oddziału oraz sprawozdanie biegłego rewidenta za poprzedni rok finansowy. Należy również przedstawić analogiczne dokumenty dotyczące całej spółki zagranicznej, pod warunkiem, że są one publicznie dostępne w kraju siedziby spółki. Księgowość oddziału oraz sprawozdanie biegłego rewidenta nie muszą być przedstawiane, gdy spółka zagraniczna podlega prawodawstwu w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA) i posiada formę prawną porównywalną do szwedzkiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Dokumenty dotyczące całej spółki zagranicznej muszą zostać przetłumaczone na język szwedzki i przedłożone PRV. Zysk oddziału podlega takiemu samemu opodatkowaniu jak zysk szwedzkiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Nazwa oddziału musi obejmować nazwę zagranicznej firmy wraz z dodatkiem „*filial*” i musi jednoznacznie precyzować kraj rejestracji spółki macierzystej. Nazwa musi odróżniać się od innych nazw w rejestrze firm PRV. Nagłówki na papierze firmowym filii, formularze zamówień oraz inne materiały muszą zawierać informacje o formie prawnej spółki, zarejestrowanym biurze, rejestrze w kraju pochodzenia i numerze w tym rejestrze oraz numerze w rejestrze filii w Szwecji.

Dla ścisłości należy także wspomnieć o dwóch kolejnych formach prowadzenia działalności gospodarczej, czyli o stowarzyszeniu gospodarczym (*ekonomisk förening*) oraz o fundacji (*stiftelse*). Są to jednak formy stosunkowo rzadko wykorzystywane i raczej nie stanowią interesującej alternatywy dla inwestorów zagranicznych.

22.2. Zakładanie spółki akcyjnej

Zapotrzebowanie na spółki akcyjne jest w Szwecji tak powszechne, że specjaliści od prawa gospodarczego dysponują standardowymi, założonymi i zarejestrowanymi, ‘uśpionymi’ spółkami, które można od nich nabyć, unikając procedury zakładania.

Poniżej podane są podstawowe procedury i dokumenty związane z zakładaniem spółki akcyjnej. Jedną z możliwości jest zakupienie od firm prawnych czy konsultingowych spółki ‘uśpionej’. Nazwę, zarząd i statut ‘uśpionej’ spółki można łatwo zmienić po jej przejęciu.

Ponieważ tworzenie spółek akcyjnych jest w Szwecji stosunkowo powszechne, Wydział ds. Spółek Urzędu Patentowo-Rejestrowego przygotował kompletny „pakiet początkowy”. Pakiet zawiera pełne instrukcje dotyczące sposobu założenia spółki, wszystkie formularze podań oraz druki wymaganych dokumentów. W skład pakietu wchodzi akt założycielski spółki, statut spółki, protokół posiedzenia zarządu i rocznego walnego zgromadzenia udziałowców, druk rejestru udziałów i świadectwa udziałowego. Zawiera on również instrukcje wypełniania i składania formularzy.

Szwedzka spółka akcyjna staje się legalnym podmiotem po zarejestrowaniu w Wydziale ds. Spółek Szwedzkiego Urzędu Patentowo - Rejestrowego (PRV). W celu rejestracji należy wykonać szereg dość rutynowych czynności.

Spółkę powołuje jeden lub kilku założycieli. Założyciele przygotowują następujące dokumenty:

1. Akt założycielski spółki (*Stiftelseurkund*) - jeden oryginał i jeden poświadczony odpis, oraz dwa egzemplarze projektu statutu spółki. Dokumenty te zawierają proponowaną cenę poszczególnych udziałów, czas zapłaty, czas zwołania posiedzenia założycielskiego, nazwę firmy wraz z wyrazem „*aktiebolag*” lub skrótem AB, oznaczającym akcyjną, siedzibę firmy, działalność jaką spółka będzie wykonywać, wysokość kapitału akcyjnego, nominalną wartość udziałów, liczbę dyrektorów, liczbę biegłych księgowych, sposób zwoływania walnego zgromadzenia udziałowców, sprawy zarezerwowane dla walnego zgromadzenia oraz daty rozpoczęcia i zakończenia roku finansowego. Oprócz tych obowiązkowych punktów statut spółki może zawierać szczegóły takie jak prawo pierwokupu udziałów, rozmaite prawa dotyczące głosowania w powiązaniu z udziałami, liczbę głosów każdego z udziałowców na walnym zgromadzeniu, polubowne rozwiązywanie sporów, itd.
2. Protokół posiedzenia założycielskiego udziałowców (*Protokoll från konstituerande bolagsstämma*). Protokół, podpisany przez przewodniczącego i potwierdzony przez jeszcze jednego uczestnika posiedzenia, zawiera przyjęcie uchwały o utworzeniu spółki zgodnie z aktem założycielskim oraz wybór zarządu oraz biegłego księgowego.
3. Ostatnim krokiem tworzenia spółki akcyjnej jest rejestracja w Rejestrze Spółek PRV. W ciągu sześciu miesięcy od podpisania aktu założycielskiego należy złożyć następujące dokumenty:
 - akt założycielski, projekt statutu spółki oraz protokół z posiedzenia założycielskiego udziałowców;
 - zaświadczenie bankowe (*Bankintyg*) stwierdzające, że w jednym ze szwedzkich banków zdeponowano minimalny kapitał udziałowy w wysokości 100.000 SEK. Jeśli minimalny wkład pozostaje w formie majątku innej niż gotówka (aport), należy przedstawić pisemne oświadczenie biegłego księgowego. Zaświadczenie musi określać w jaki sposób majątek ten posłuży spółce;
 - listę subskrybentów (*Teckningslista*). Gdy subskrypcja udziałów jest zawarta w akcie założycielskim składanie listy nie obowiązuje;
 - przyjęty statut spółki (*Antagna bolagsordningen*), wymagany tylko wtedy gdy projekt statutu spółki został zmieniony na posiedzeniu udziałowców.
 - zezwolenie z Wydziału ds. Spółek PRV dla osoby lub osób mieszkających poza Europejskim Obszarem Gospodarczym (EEA) na występowanie w charakterze założyciela, dyrektora lub członka zarządu spółki. Zwykle następujące osoby muszą być mieszkańcami EEA: założyciel, co najmniej połowa członków zarządu i zastępców członków zarządu, dyrektor i zastępca dyrektora oraz jeden sygnatariusz. Jeśli osoby te nie są mieszkańcami EEA, należy uzyskać zezwolenie z Wydziału ds. Spółek PRV. Zezwolenia takie wydawane są rutynowo.

Podanie o formularz rejestracyjny (*Registreringsanmälan*) oraz wyżej wymienione dokumenty należy wysłać do Wydziału ds. Spółek PRV. Jednocześnie należy uiścić opłatę rejestracyjną w

wysokości 1.100 SEK. Podanie musi zawierać potwierdzone wzory podpisów wszystkich członków zarządu, zastępców członków zarządu, dyrektora i zastępcy dyrektora (jeśli dotyczy) oraz jeszcze jednej osoby uprawnionej do składania podpisów w imieniu spółki. Należy wyznaczyć zaprzysiężonego rewidenta na stanowisko księgowego spółki i musi on złożyć swój podpis na podaniu, potwierdzając przyjęcie nominacji.

22.3. Podatek dochodowy od osób prawnych

Podatek dochodowy od osób prawnych płacą jedynie spółki akcyjne (AB) oraz stowarzyszenia gospodarcze. Obowiązująca w Szwecji stawka podatku dochodowego od osób prawnych wynosi 28%. Dochody firm będące podstawą do opodatkowania naliczane są w Szwecji zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami w Unii Europejskiej i międzynarodowymi standardami księgowości. Tak jak w Polsce, zyski kapitałowe są opodatkowane jak zwykły zysk firmy. Straty kapitałowe, najczęściej są odliczane od zysku i zwykle mogą być przenoszone na lata następne. Firmy mogą odprowadzać część dochodu na rezerwy celowe, które nie są opodatkowane aż do momentu wykorzystania ich do finansowania działalności. Powszechna dostępność tego rodzaju lokat i możliwość prowadzenia rotacji tych rezerw, pozwala na efektywne obniżenie stawki podatku dochodowego z 28 do około 26%. W zakresie sprawozdawczości finansowej obowiązują również wszystkie zasady stosowane powszechnie na przykład zasada kosztów historycznych, księgowości narastającej, natychmiastowego rozpoznania ryzyka straty i nie kredytowania dochodu bez zarobków. Pracodawcy obciążani są dodatkowo częścią składki na ubezpieczenia społeczne pracowników, która podlega odliczeniom od dochodu firmy do opodatkowania.

22.4. Podatek od towarów i usług

System naliczania i rozliczania podatku VAT jest w Szwecji zgodny z ogólnymi zasadami przyjętymi w Unii Europejskiej. Podatku VAT zwany jest w Szwecji „*Moms*” - skrót od *mervärdeskatt*.

W Szwecji obowiązują trzy stawki podatku VAT:

1. Stawka podstawowa VAT 25%.
2. Obniżona stawka VAT 12% na żywność, usługi hotelowe, transport pasażerski oraz kilka innych usług.
3. Obniżona stawka VAT 6 %, której podlegają gazety codzienne, bilety wstępu na komercyjne imprezy sportowe oraz imprezy kulturalne.

Rozliczenia VAT podlegają ogólnym zasadom unijnym w tym zakresie: VAT jest pobierany w kraju sprzedaży towaru przy zakupach detalicznych z wyjątkiem środków transportu i w kraju zakupu przy transakcjach handlowych.

Możliwe jest odzyskanie podatku VAT na granicy zarówno przez osoby fizyczne jak i firmy, które nie są zarejestrowane jako płatnicy VAT w tym kraju, o ile wywóz dokonywany będzie do kraju poza UE.

22.5. Ważne adresy

- Szwedzki Urząd Patentowo-Rejestrowy PRV (*Patent- och registreringsverket*): www.prv.se
- Wydział Ekonomiczno – Handlowy przy Ambasadzie RP w Sztokholmie: www.polcommerce.com
Friggagatan 4
114 27 Stockholm
tel. +46 845 38 420
- Ambasada RP w Szwecji: www.polemb.se
Karlavägen 35

114 32 Stockholm

- Polsko – Szwedzka Izba Gospodarcza (następca polskiej filii Szwedzko-Polskiej Izby Handlowej z siedzibą w Sztokholmie): www.psig.com.pl
ul. Chmielna 101/102
80-472 Gdańsk
tel. +48 58 763 14 69 / 79